

## موارد استثنای از حکم حرمت استماع

۱. غیبت کردن از این شخص برای مستمع حلال باشد؛ مثل اینکه مغتاب کسی باشد که فسق علنی کند و غیبت کننده و مستمع، هر دو این مطلب را می دانند. پس همچنان که برای غیبت کننده حلال است که غیبت او را بکند، برای شنونده هم حلال است که غیبت را بشنود. ( مکاسب محرمة، ج ۳۶۳، ص ۹ )

۲. در صورت تظلم مظلوم که غیبت جایز است، استماع آن نیز اشکال ندارد. ( مکاسب محرمة، ج ۳۶۳، ص ۱۰ )

۳. مستمع مکره بر استماع است. فرض کنید کسی غیبت می کند، دیگری هم می شنود. اما شنونده در وضعیتی است که نمی تواند از مجلس بلند شود یا رد کند؛ مثلاً غیبت کننده، سلطان جائری است که اگر این مستمع ردّ غیبت کند، یا از مجلس بلند شود، مورد غضب او قرار می گیرد. بنابراین با اکراه می نشیند و می شنود. ( مکاسب محرمة، ج ۳۶۲، ص ۶ )